

Tjänsteutlåtande

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Carina Eklund

Datum 2016-03-16

Dnr KS 2016/0091-246

Till Kommunstyrelsen

Riktlinjer för namnberedning i Österåkers kommun

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsförvaltningen, Österåkers namnberedning, har arbetat fram nya riktlinjer vid namn- och adressättning.

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar

1. att fastställa förvaltningens förslag till riktlinjer och att tidigare tagna processer och riktlinjer (Expl. Dnr 2009.55 246) ersätts i enlighet med bilaga till Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteutlåtande, 2016-03-16.
2. att upphäva beslutet 2009-08-10 KS §142 punkt e) att Kommunstyrelsen tillsätter och entledigar ledamöter i namnberedningen.
3. tillägga i Kommunstyrelsens delegationsordning, 1.4a, att kommunstyrelsens ordförande får tillsätta och entlediga ledamöter i namnberedningen.
4. att upphäva beslutet 2009-08-10 KS §142 punkt d) som föreskriver att namnberedningen ska bestå av 4 ledamöter
5. att namnberedningen fortsättningsvis ska bestå av 3 ledamöter.
6. att upphäva beslutet 2009-08-10 KS §142 punkt h) att ännu inte beslutade namn ska benämnas "Arbetsnamn: *namn...*" i all dokumentation till dess namnet beslutas i Kommunstyrelsen.

Bakgrund

Österåkers namnberedning föreslår namn på gator/vägar, allmänna platser, torg och parker, kommunala anläggningar m.m. Österåkers namnberedning granskar namnförslagen ur lämplighets- och funktionsaspekt. Namnberedningen har, vid framtagande av namnförslag, att se till att faktorer som t.ex. platsens historiska användningssätt, språkriktigheten samt lokalisering funktion beaktas vid namnsättningen. Nya ortnamn beslutas därefter av Kommunstyrelsens ordförande, enligt Kommunstyrelsens delegation.

Förvaltningens slutsatser

Riktlinjerna kan tjäna som en liten handbok vid namn- och adressättning.

Vad gäller punkten 6 ovan angående arbetsnamn har förvaltningen konstaterat att beslutad ordning ofta inte efterlevs utan rutin har skapats, att vid behov av namn tas behovsfrågan upp i namnberedningens nästkommande möte.

Kommunstyrelsens ordförande tillsätter och entledigar, på delegation, ledamöter i namnberedningen, detta för att underlätta administrationen vid omsättning av personal.

Tidigare beredning och beslutsunderlag

- Kommunstyrelsen 2009-08-10, KS § 142
- Kommunstyrelsens AU 2009-06-17, KS § 137
- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteutlåtande 2009-06-18

Tjänsteutlåtande

Bilagor

1. Riktlinjer för namnberedning i Österåkers kommun 2016-03-16

Expedieras: kommunkansliet

Per-Olof Kroon
Biträdande Samhällsbyggnadschef

Joakim Schillén
Kart- och mätchef

Riktlinjer för namnberedning i Österåkers kommun

Syfte

Ortnamn är ett samlingsnamn för alla förekommande namn i samhället såsom städer, gårdar, sjöar, berg, vägar, parker, torg, byggnader, idrottsplatser mm.

En belägenhetsadress anger var en geografisk plats är belägen. En korrekt och tydlig adress är en förutsättning för att räddningstjänst, taxi och andra besökare ska hitta fram. En annan viktig funktion är att belägenhetsadresser används i folkbokföringen.

Genom adressernas koppling till fastigheter och byggnader får adressen därmed också ett känt läge och kan tillsammans med annan information användas i geografiska informationssystem, GIS.

Namnen i belägenhetsadressen ska uppfylla kraven av god ortnamnsred i kulturmiljölagen kapitel 1 § 4. I arbetet med beredning av ortnamnsförslag ska kommunen ta hänsyn till dess lokaliseringsegenskaper, språkriktighet samt dess egenskaper som bärare av kulturhistoria. Namnen ska vara lätta att uttala, skriva och tillräckligt unika för att inte förväxlas med andra namn inom Österåker. Vid namngivning ska kommunen se till att funktionella krav tillgodoses.

Uppgift

Österåkers namnberedning, ÖNB, föreslår namn på:

- gator/vägar, allmänna platser, torg, parker (även utanför detaljplanelagt område).
- namn på kommunala byggnader och anläggningar såsom skolor, äldreboende, idrottsanläggningar/platser, efter initiativ från ansvarig nämnd/förvaltning.

Österåkers namnberedning granskar namnförslag ur lämplighets- och funktionsaspekt genom egen kompetens inom området samt genom remissförfarande till hembygdsföreningar, vägföreningar, samfällighetsföreningar, Lantmäteriets ortnamnsråd m.fl. Till stöd finns Lantmäteriets riktlinjer vid namn- och adressättning som fungerar som en handbok och SIS-standard. Även Lantmäteriets bas- ”Kartsök och Ortnamn” används samt annan litteratur.

Namnberedningen har, vid framtagande av namnförslag, att se till att faktorer som t.ex. platsens historiska användningssätt, språkriktigheten samt lokalisering funktion beaktas vid namnsättningen. Nya ortnamn beslutas därefter av Kommunstyrelsens ordförande, enligt Kommunstyrelsens delegation.

Sammansättning

Namnberedningen består av en ordförande, en sekreterare och tre ledamöter. Kommunstyrelsens ordförande tillsätter och entledigar ledamöter på delegation. Ledamöterna ska ha sakkunskap inom och erfarenhet av ortnamnsfrågor. Sekreteraren sammankallar namnberedningen, tillhandahåller underlagsmaterial, sköter remissförfaranden, arkiverar namnändren efter beslut m.m.

Arbetsformer

Uppdrag rörande namnändren kan komma från plan- och exploateringsenheterna, allmänheten, fastighetsägare, exploitörer m. fl. men även från ÖNB själv.

Namn på detaljplaner ska utarbetas i så tidigt skede som möjligt. Plan- och exploateringsenheterna initierar behov. Namn på detaljplaner ska innehålla ett lokalisering namn och kan även ha ett populärnamn som senare kan användas för namngivning av bostadsrättsförening mm.

Innan granskning av detaljplan bör ÖNB lägga fram förslag till namn på allmänna platser, vägnamn m.m. som finns inom planområdet. Därefter ska ÖNB informeras om förändringar och arbeta löpande med namn inom projektet, tills det är klart.

Namnärendet och planärendet ska dock behandlas var för sig i berednings- och beslutsprocesserna.

När ändring av namn planeras ska fastighetsägare, hyresgäster och bostadsrättsinnehavare som berörs underrättas om förslaget och om motiven för detta. De som berörs av ändringsförslaget ska få möjlighet att lämna synpunkter på förslaget innan det överlämnas till beslut. Tiden mellan beslutad ändring och ikraftträdande bör vara 6 till 12 månader om inte särskilda skäl talar mot detta.

Detsamma gäller annan uppgift som ingår i adresser, som påverkas av en ändring.

Tiden för ändring av adressnummer kan dock vara 2 till 4 månader förutsatt att berörda är informerade.

Beredning

ÖNB ska behandla namnförslag genom att se till historik, områdesanknytning och eventuell personanknytning. ÖNB ska också se till att namnet inte kan förväxlas med annat samt att namnet är lätt att uttala och stava. Nya namn beslutas därefter av Kommunstyrelsens ordförande, enligt Kommunstyrelsens delegation.

Regler i korthet

- Storängstorget är centrumunkten för kommunen
 - Väg numreras med jämna nummer på höger sida och ojämna på vänster sida
 - Ny väg numreras med början från befintlig eller blivande större väg. Om den nya vägen börjar och slutar vid befintlig eller blivande större väg, börjar numreringen vid den ände som ligger närmast centrumunkten
 - Gamla namn som redan finns i ett område ska om möjligt tillvaratas
 - Förväxlingsnamn, dvs. snarlika namn, inom kommunen ska undvikas med tanke på just förväxlingsrisken vid tex. blåljusuttryckningar.
 - Ändringar av gatunamn kan bli nödvändigt vid tex. planändringar eller förväxlingsrisk, men bör om möjligt undvikas
 - Användning av memorialnamn bör ske med försiktighet. Vägar etc. ska inte få levande personers namn, det är av stor vikt att den bortgångne personen ska ha haft en direkt anknytning till platsen.
 - Namntävlingar bör inte användas vid namnsättning. ÖNB ska ej ansvara för eventuell tävling men om namntävling används ska ÖNB delta aktivt i utvärderingen av tävlingsbidragen.
 - Av kartografiska skäl bör korta vägar få korta vägnamn.
 - Väghållare ansvarar för att vägar skyltas upp och tar även kostnaden för dessa. Sker infart till enskild väg från kommunal gata ansvarar kommunen för och bekostar skyltningen.
- Österåkers kommun använder skyltar med svart text på vit botten, texten ska vara dubbelsidig och inte innehålla förkortningar. Kommunen kan vara behjälplig vid beställning av nya gatunamns skyltar.

Res 2009-04-04
 2009-06-18

Expl Dnr. 2009.55-246

Kommunstyrelsen

Namnberedning - process och riktlinjer

Ärende

Detta beslut kompletterar KS-beslut 2008-04-21 rörande ”Hanteringsordning vid önskemål om namnsättning för kommunala verksamheter, vägar m.m.”

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen föreslås besluta:

1. a) *Arbetsgruppen för namnfrågor* ändrar namnet till: *Österåkers namnberedning*
- b) Österåkers namnberedning är beredande organ för Kommunstyrelsen i ortsnamnfrågor (vägar, platser, fastigheter mm) genom egen kompetens och remissförfarande (hembygdsföreningar, vägföreningar, lantmäteriets ortsnamnsråd m.fl.)
- c) Kommunstyrelsens Ordförande genom delegation från Kommunstyrelsen är beslutande i ortsnamnfrågor
- d) Sammansättning namnberedning, en ordförande, en namnberedningssekreterare samt fyra ledamöter
- e) Kommunstyrelsen tillsätter och avsätter ledamöter
- f) Samtliga förslag/frågor rörande namnfrågor inom kommunens verksamhetsområde ska remitteras till namnberedningen.
- g) Namnberedningen remitterar berörda externa intressenter såsom hembygdsföreningar, vägföreningar, samfällighetsföreningar, Lantmäteriet m.fl.
- h) Efter att remissvar inkommit från externa intressenter fortsätter namnberedningen att bereda namnförslaget varefter beslut skall fattas av kommunstyrelsens ordförande (på delegation av Kommunstyrelsen).
- i) Namn som ännu inte är beslutade i kommunstyrelsen skall benämnas ”Arbetsnamn: *namn*” i all dokumentation till dess namnet beslutats i kommunstyrelsen.

	Exp
KÄNNEDOM	Exp
REMISS	
HANDLÄGGNING	KS 10/8

Sammanfattning

Namn på företeelser, adresser och objekt i samhället ska vara lokalisering och lätta att skriva, uttala och uppfatta samt språkriktiga. Namnen är även bärare av ett historiskt kulturarv vilket inte får glömmas bort. Många namn är tidigt tagna "arbetsnamn" som sedan blivit permanenta för att namnet etablerats i folkmun. Problemet med dessa "arbetsnamn" är att de inte har blivit föremål för någon närmare granskning vad gäller ovanstående kriterier för god namnsed. Samhällsbyggnadsförvaltningen är därför av uppfattningen att det behövs en namnberedning och att namnsättning samt namnändringar inom kommunens verksamhetsområde, är av sådan betydelse och vikt att det bör regleras i ett kommunstyrelsebeslut.

Namnberedningen föreslås bestå en ordförande, en sekreterare och fyra ledamöter. Ordförande i namnberedningen är Kommunstyrelsens ordförande. Sekreterare är den tjänsteman från samhällsbyggnadsförvaltningen. Sekreteraren sammankallar på ordförandens uppdrag namnberedningen, tillhandahåller underlagsmaterial, sköter remissförfaranden, arkiverar namnändringar efter beslut m.m. Kommunstyrelsen tillsätter och avsätter ledamöter. Ledamöterna ska ha sakkunskap inom och erfarenhet av ortsnamnfrågor.

Namnberedningen granskar namnförslag ur lämplighets- och funktionsaspekt genom egen kompetens inom området samt genom remissförfarande till hembygdsföreningar, vägföreningar, samfällighetsföreningar, Lantmäteriets ortsnamnsråd m.fl.

Namnberedningen har, vid framtagande av namnförslag, att tillse att faktorer som t.ex. platsens historiska användningssätt, språkriktigheten samt lokalisering funktion beaktas vid namnsättningen. Nya ortsnamn beslutas därefter av Kommunstyrelsens ordförande, enligt Kommunstyrelsens delegation.

Per Magnus
Samhällsbyggnadschef

Joakim Schillén
Kart- och mätchef

AU § 137

Expl Dnr 2009./55 246

Utdrag: akten, KS

Namnberedning – process och riktlinjer**Ärende**

Vid tillfällen då namnsättning eller nämnändring skall ske rörande kommunala angelägenheter såsom namn på vägar, torg, parker, byggnader, detaljplaner, offentlig verksamhet m.m. behövs tydliga processer och riktlinjer för namnberedningen.

Beredning

Samhällsbyggnadsförvaltningen beskriver ärendet i tjänsteutlåtande 2009-04-02.

Arbetsutskottets beslut

Ärendet bereds vidare till Kommunstyrelsen.

KS § 142

Expl. dnr 2009.55 246

Utdrag: akten,

Namnberedning – process och riktlinjer

Ärende

Vid tillfällen då namnsättning eller nämnändring ska ske rörande kommunala angelägenheter såsom namn på vägar, torg, parker, byggnader, detaljplaner, offentlig verksamhet m.m. behövs tydliga processer och riktlinjer för namnberedningen.

Beredning

Samhällsbyggnadsförvaltningen beskriver ärendet i tjänsteutlåtande 2009-04-02. Kommunstyrelsens arbetsutskott har behandlat ärendet den 17 juni 2009, § 137.

Kommunstyrelsens beslut

Följande riktlinjer gäller för namnberedning:

- a) *Arbetsgruppen för namnfrågor* ändrar namnet till: *Österåkers namnberedning*
- b) Österåkers namnberedning är beredande organ för Kommunstyrelsen i ortsnamnsfrågor (vägar, platser, fastigheter mm) genom egen kompetens och remissförfarande (hembygdsföreningar, vägföreningar, lantmäteriets ortsnamnsråd m.fl.)
- c) Kommunstyrelsens ordförande genom delegation från Kommunstyrelsen är beslutande i ortsnamnsfrågor
- d) Sammansättning namnberedning är en ordförande, en namnberedningssekreterare samt fyra ledamöter
- e) Kommunstyrelsen tillsätter och entledigar ledamöter
- f) Samtliga förslag/frågor rörande namnfrågor inom kommunens verksamhetsområde ska beredas av namnberedningen.
- g) Namnberedningen remitterar ortsnamnsfrågor till berörda externa intressenter såsom hembygdsföreningar, vägföreningar, samfällighetsföreningar, Lantmäteriet m.fl.
- h) Namn som ännu inte är beslutade i kommunstyrelsen skall benämnas "Arbetsnamn: *namn*" i all dokumentation till dess namnet beslutats i Kommunstyrelsen.